

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

ARVAMUSED

EUROOPA KESKPANK

EUROOPA KESKPANGA ARVAMUS,

17. detsember 2007,

Euroopa Liidu Nõukogu taotlusel, seoses ettepanekuga nõukogu määruse kohta, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1338/2001, milles sätestatakse euro võltsimise takistamiseks vajalikud meetmed

(CON/2007/42)

(2008/C 27/01)

Sissejuhatus ja õiguslik alus

23. oktoobril 2007 sai Euroopa Keskpank (EKP) Euroopa Liidu Nõukogult taotluse avaldada arvamust seoses ettepanekuga nõukogu määruse kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1338/2001, milles sätestatakse euro võltsimise takistamiseks vajalikud meetmed ⁽¹⁾ (edaspidi „ettepanek määruse kohta“).

EKP arvamuse andmise pädevus põhineb Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 123 lõike 4 kolmandal lausel, mis on määruse kohta tehtud ettepaneku õiguslik alus. EKP arvamuse andmise pädevus põhineb ka asutamislepingu artikli 105 lõikel 4 koosmõjus asutamislepingu artikliga 106, kuna ettepanek määruse kohta on seotud euro pangatähtede ja müntide võltsimise takistamisega. Euroopa Keskpanga nõukogu on käesoleva arvamuse vastu võtnud kooskõlas Euroopa Keskpanga kodukorra artikli 17.5 esimese lausega.

1. Üldised märkused

1.1 Nagu märgitud määruse kohta tehtud ettepaneku seletuskirjas, on EKP võtnud äsja vastu 6. oktoobri 2006. aasta soovitusel EKP/2006/13 teatavate meetmete võtmise kohta seoses euro pangatähtede tulemuslikkuma kaitsega võltsimise eest ⁽²⁾ (edaspidi „EKP soovitus“). EKP soovitusel on EKP võtnud seisukoha, et kuigi üldjuhul ei kuulu kriminaalseadus ja kriminaalmenetlus ühenduse pädevusse, võivad nad siiski kuuluda juhul, kui see on vajalik ühenduse õiguse tulemuslikkuse tagamiseks ⁽³⁾. EKP soovitas konkreetselt „kaaluda ettepaneku koostamist riikide analüüsikeskuste ja RKPde [riikide keskpankade], kes ei ole riigi analüüsikeskus, volituste laiendamise kohta, et nad võiksid säilitada tuvastatud ja analüüsitud võltsitud pangatähtede näidiseid ning neid pangatähti raamistiku [testimise] eesmärkidel välja nõuda ja õiguspäraselt Euroopa Liidus transportida [võltsingute tuvastamiseks ja pangatähtede sortimiseks ringluskõlblikkuse alusel krediidiasutuste ja teiste sularahakäitlejate poolt]. Eelkõige tuleks muuta määruse (EÜ) nr 1338/2001 artikli 4 lõiget 2 ja välja jätta artikli 4 lõige 3. Miinimummeetmeks oleks

⁽¹⁾ KOM(2007) 525 lõplik.

⁽²⁾ ELT C 257, 25.10.2006, lk 16.

⁽³⁾ 13. septembri 2005. aasta kohtuasi C-176/03 *Commission v Council* [2005] EKL I-7879 ja 23. oktoobri 2007. aasta kohtuasi C-440/05 *Commission v Council* (EKLs seni avaldamata).

viimasena osutatud lõike muutmine, et artikli 4 lõike 2 kohaldamist ei takistaks võltsitud pangatähtede hoidmine tõenditena kriminaalmenetluses, välja arvatud juhul, kui tulemuslik kohaldamine on sisuliselt võimatu, arvestades konfiskeeritud võltsingute kogust ja liiki." Neid soovitusi ei ole määruse kohta tehtud ettepanekus järgitud.

- 1.2 Põhimõtteliselt eelistab EKP euro võltsimise takistamisel asutamislepingu alusel vastu võetud mis tahes esimese samba õigusakti kasutamist kolmanda samba õigusaktile, mis põhineb politseikoostööl ja õigus-alasel koostööl kriminaalasjades, kuna ainsad kohased õiguspärased meetmed euro võltsimise takistamiseks ühenduse majandus- ja rahaliidu raames on esimese samba õigusaktid ⁽¹⁾.

2. Konkreetsete märkused

- 2.1 28. juuni 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1338/2001 (milles sätestatakse euro võltsimise takistamiseks vajalikud meetmed) ⁽²⁾ artikli 4 laiendamine, et võltsitud pangatähtede uute ja vanade liikide edastamise kohustus kehtiks tuvastamisele lisaks ka muudel eesmärkidel, järgib osaliselt EKP soovitusi. Siiski ei takista artikli 4 lõike 2 ettepanud muudatus arvatavalt võltsitud pangatähtede kasutamist või hoidmist kriminaalmenetluses artikli 4 lõike 3 kohaselt, mis on vastuolus vastava õiguse laiendamisega ja kahjustab muudetava sätte tulemuslikkust. Sellega on sätte kohaldamine endiselt täielikult sõltuv riigi kriminaalõigusest ja kohtu- või uurimisasutuste suvast. On võimalik, et uute või eriti ohtlike võltsingute näidised avastatakse ühe riigi üksiku arestimistoimingu tagajärjel ning et kohtu- või uurimisasutused keelduvad nende edastamisest või keelab kriminaalõigus nende edastamise testimismenetluse jaoks, mis kahjustaks uue sätte mõtet. Nagu märgitud EKP soovitusel punktis 2, ei soovi EKP mõjutada kriminaalmenetluses kahtlustatavate ja tsiviilkostjate õigusi. Siiski on huvide tasakaal, mis on kehtestatud määruses (EÜ) nr 1338/2001 ja jätkatud määruse kohta tehtud ettepanekus, kallutatud euro võltsimise takistamise vastu. Võltsimise takistamiseks peaks EKP-l ja RKPdel olema üldjuhul õigus saada kriminaalmenetluses tõenditena hoitavate või kasutatavate pangatähtede näidiseid, v.a juhul, kui see on arestitud võltsingute kogust ja liiki arvestades võimatu.

- 2.2 Nagu on märgitud määruse kohta tehtud ettepaneku seletuskirjas, on EKP juba algatanud võltsitud pangatähtede avastamise raamistiku ⁽³⁾, mille eurosüsteemi RKPd pidid riikide õigusaktides rakendama. EKP tegevus täitis asutamislepingu artikli 106 lõikes 1 ja Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanka põhikirja artiklis 16 sätestatud kohustusi tagada ringluses olevate euro pangatähtede usaldusväärsus ja säilimine ning sellest tulenev avalik usaldus euro pangatähtede vastu. Määruse (EÜ) nr 1338/2001 artikli 6 lõike 1 muudatusettepanek peaks seda paremini kajastama ning tegema selgesõnalise viite EKP pädevusele sortimisstandardite kehtestamise valdkonnas nii ringluskõlblikkuse kui ka euro pangatähtede ehtsuse kontrollimisel ning eurosüsteemi poolt selleks tehtud tööle.

- 2.3 Määruse (EÜ) nr 1338/2001 artikli 6 lõike 1 muudatusettepanek paneb krediidasutustele ja kõikidele muudele asutustele, kes osalevad erialase tegevuse kaudu pangatähtede ja müntide sorteerimises ja jaotamises, kohustuse tagada, et kontrollitakse kõikide nende poolt saadud euro pangatähtede ja müntide ehtsust ning et tuvastatakse võltsingud. Kuigi selle kohustuse sisu on selge ja soovitav, jäävad sõnastuse „muud asutused, kes osalevad erialase tegevusena pangatähtede ja müntide sorteerimises ja jaotamises“ ulatusest välja asutused, mis varustavad euro pangatähtedega üldsuse poolt kasutatavaid iseteeninduspunkte ja mille tegevus ei ole erialane. Ka EKP raamistiku rakendamine riikides on näidanud selle mõiste ebapiisavust, eelkõige sularahaautomaatide täitjate osas. Artiklis 6 sätestatud kohustuse piiratud ulatus võib tekitada lünga, mille tõttu euro pangatähti ja münte ei kontrollita kooskõlas EKP ja komisjoni menetlusega ning mis on üldsusele ja rangematele standarditele vastavatele euroala krediidasutustele ebasoodne. Laiem mõiste oleks parem lahendus.

⁽¹⁾ Vt ka 7. juuli 1998. aasta soovitus EKP/1998/7 euro pangatähtede ja müntide õigusliku kaitse tõhustamise meetmete vastuvõtmise kohta.

⁽²⁾ EÜTL 181, 4.7.2001, lk 6.

⁽³⁾ Vt raamistik võltsingute tuvastamiseks ja pangatähtede sortimiseks ringluskõlblikkuse alusel krediidasutuste ja teiste sularahakäitlejate poolt, avaldatud EKP kodulehel www.ecb.int/pub/pdf/other/recyclingeurobanknotes2005et.pdf.

- 2.4 Määruse kohta tehtud ettepanek lisab määruse (EÜ) nr 1338/2001 artikli 6 lõikes 3 sätte, mille kohaselt peavad liikmesriigid vastu võtma seadused, määrused või haldussätted, mille kohaselt peavad krediidi-asutused ja muud asutused tagama euro pangatähtede ja müntide ehtsuse kontrolli ja võltsingute avastamise kooskõlas EKP ja komisjoni poolt sätestatud menetlusega. Liikmesriigid peavad need seadused, määrused või haldussätted vastu võtma hiljemalt 31. detsembriks 2009 ja sellest viivitamata EKP-le ja komisjonile teatama. EKP on arvamusel, et kuna selle kohustuse aluseks olevate menetluste kehtestamise ülesanne on EKP-l ja komisjonil, peavad praktilistel ja õiguslikel kaalutlustel EKP ja komisjon sätestama rakendamise tähtajad. Praktikast arvesse võttes nõuab rakendamise tähtaegade kehtestamine ekspertteadmisi kohalike asutuste oskusteabe ja võime kohta. Arvesse tuleb võtta ka üleminekukulud ja uute kontrolliseadmete tootmis- ja tarnekulud. Ettepanud määruse ühtne tähtpäev ei ole paindlik. Õiguslikust seisukohast peaks asutus, kellel on pädevus kehtestada menetlus seoses sortimisstandarditega ringluskõlblikkuse ja euro pangatähtede ehtsuse osas, kehtestama ka tähtaja selle jõustumiseks. Seetõttu soovitatakse osutatud tähtpäev ettepanud määrusest välja jätta ning sätestada selle asemel, et EKP ja komisjoni poolt sätestatud menetlusnormidega kooskõlas oleva kohustuse rakendamise tähtajad tuleb kehtestada nendes menetlusnormides.
- 2.5 Seoses müntide kaasamisega määruse reguleerimisalasse pangatähtedega võrdsel alusel ning võttes arvesse oma pädevust seoses euro pangatähtedega, täheldab EKP, et kõnealuse lähenemisega võivad kaasneda probleemid liikmesriikide maksesüsteemides, kuna tehnilised võimalused müntide kontrollimise ettepaneku osas on erinevalt pangatähtedest ebaselged.
- 2.6 Kuna ei ole täielikult selge, kas viide 28. juuni 2001. aasta määruses 1339/2001 (millega laiendatakse euro võltsimise takistamiseks vajalike meetmete sätestamist käsitleva määruse (EÜ) nr 1338/2001 mõju nendele liikmesriikidele, kes ei ole eurot ühisrahana kasutusele võtnud) ⁽¹⁾ määrusele (EÜ) nr 1338/2001 on dünaamiline viide, on vajalik täiendav ettepanek määruse kohta, millega laiendatakse ettepanud määruse kohustusi, eelkõige artiklite 4 ja 5 muudatuste osas, ka euroalavälistele liikmesriikidele ⁽²⁾. Ettepanud määruse (EÜ) nr 1338/2001 artikli 6 lõiget 1 (menetluste kohta, mille kehtestab Euroopa Keskpank) arvestades, nagu eespool märgitud, teeb euro pangatähtedega seotud menetluse rakendamise osas parima otsuse EKP. Selles osas ning euro seadusliku maksevahendina kehtimise geograafilist ala arvesse võttes on EKP juulis 2006 otsustanud ⁽³⁾, et menetlused jõustuvad osalevaks liikmesriigiks saanud liikmesriigis, kui euro on kasutusele võetud.

3. Muudatusettepanekud

Muudatusettepanekud, mille puhul eespool osutatud nõuanded eeldavad määruse kohta tehtud ettepaneku muutmist, on toodud lisas.

Frankfurt Maini ääres, 17. detsember 2007.

EKP president

Jean-Claude TRICHET

⁽¹⁾ EÜTL 181, 4.7.2001, lk 11.

⁽²⁾ Sama tehti ka teistes ajastates euro võltsimise takistamise õigusdokumentide muudatustes; näiteks nõukogu 20. novembri 2006. aasta otsus 2006/849/EÜ (mis käsitleb otsuse 2001/923/EÜ, millega luuakse vahetus-, abi- ja koolditusprogramm euro kaitsmiseks võltsimise eest (programm Perikles), muutmist ja selle kehtivuse pikendamist) (ELT L 330, 28.11.2006, lk 28) ja nõukogu 20. novembri 2006. aasta otsus 2006/850/EÜ otsuse 2006/849/EÜ (mis käsitleb otsuse 2001/923/EÜ, millega luuakse vahetus-, abi- ja koolditusprogramm euro kaitsmiseks võltsimise eest (programm Perikles), muutmist ja selle kehtivuse pikendamist) kohaldamisala laiendamise kohta mitteoalevatele liikmesriikidele (ELT L 330, 28.11.2006, lk 30).

⁽³⁾ Vt ka EKP dokumenti „Üleminekukord raamistiku rakendamiseks uutes osalevates liikmesriikides”, mis on avaldatud EKP kodulehel <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/recyclingeurobanknotesframework2006et.pdf>.

LISA

Muudatusettepanekud

Komisjoni redaktsiooni ettepanek

EKP muudatusettepanek ⁽¹⁾

Muudatus 1

Artikli 1 lõige 1

Määrust (EÜ) nr 1338/2001 muudetakse järgmiselt.

1. Artiklit 4 muudetakse järgmiselt:

a) pealkiri asendatakse järgmisega:

„Võltsitud pangatähtede edastamise kohustus”;

b) lõike 2 lõppu lisatakse järgmine lause:

„Ringluses olevate euro pangatähtede kontrollimise hõlbustamiseks lubatakse võltsitud pangatähti transportida pädevate siseriiklike asutuste ning Euroopa Liidu institutsioonide ja asutuste vahel”.

Määrust (EÜ) nr 1338/2001 muudetakse järgmiselt.

1. Artiklit 4 muudetakse järgmiselt:

a) pealkiri asendatakse järgmisega:

„Võltsitud pangatähtede edastamise kohustus”;

b) lõike 2 lõppu lisatakse järgmine lause:

„Ringluses olevate euro pangatähtede kontrollimise hõlbustamiseks lubatakse võltsitud pangatähti transportida pädevate siseriiklike asutuste ning Euroopa Liidu institutsioonide ja asutuste vahel.”

c) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„Lõiget 2 kohaldatakse viisil, mis ei takista võltsitud pangatähtede kasutamist ja tõenditena hoidmist kriminaalmenetluses, võttes arvesse arestitud võltsingute kogust ja liiki”.

Selgitus — vaata arvamuse punkti 2.1

Muudatus 2

Artikli 1 lõike 3 punkt a

3. Artiklit 6 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Krediidiasutused ja kõik muud asutused, kes osalevad erialase tegevusena pangatähtede ja müntide sorteerimises ja jaotamises, sealhulgas need, kelle tegevus koosneb erinevas vääringus pangatähtede või müntide vahetamisest, nagu valuutavahetuskontorid, on kohustatud tagama, et kontrollitakse kõikide nende euro pangatähtede ja müntide ehtsust, mille nad on saanud ja mille nad kavatsesid ringlusesse tagasi lasta, ning et tuvastatakse võltsingud. Kontrollimine toimub vastavalt menetlustele, mille kehtestavad euro pangatähtede ja müntide kontrollimiseks vastavalt Euroopa Keskpank ja komisjon.

Esimeses lõigus nimetatud asutused on kohustatud kõrvaldama ringlusest kõik saadud euro pangatähed ja müntid, mille kohta nad teavad või mille suhtes neil on piisavalt põhjust uskuda, et need on võltsitud. Nad annavad need viivitamata üle pädevatele siseriiklikele asutustele”.

3. Artiklit 6 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Krediidiasutused ja kõik muud asutused, kes osalevad erialase tegevusena pangatähtede ja müntide sortimises ja jaotamises, sealhulgas:

— need, kelle erialane tegevus seisneb erinevas vääringus pangatähtede või müntide vahetamises, nagu valuutavahetuskontorid, ja

— jaemüüjad ja muud majandussubjektid, näiteks kasinod, kes osalevad pangatähtede sortimises ja sularahaautomaatide kaudu pangatähtede edastamise üldsusele kõrvaltegevusena

on kohustatud tagama, et kontrollitakse kõikide nende euro pangatähtede ja müntide ehtsust, mille nad on saanud ja mille nad kavatsesid ringlusesse tagasi lasta, ning et tuvastatakse võltsingud. Kontrollimine toimub vastavalt menetlustele, mille kehtestavad euro pangatähtede ja müntide kontrollimiseks oma vastavas pädevuses ja euro pangatähtede ja müntide eripära arvesse võttes vastavalt Euroopa Keskpank ja komisjon.

Esimeses lõigus nimetatud asutused, jaemüüjad ja muud majandussubjektid on kohustatud kõrvaldama ringlusest kõik saadud euro pangatähed ja müntid, mille kohta nad teavad või mille suhtes neil on piisavalt põhjust uskuda, et need on võltsitud. Nad annavad need viivitamata üle pädevatele riigisisestele asutustele”.

Selgitus — vaata arvamuse punkti 2.3

(¹) Rõhutatud kiri osutab EKP ettepanekule lisada uus tekst. Läbi kriipsutatud kiri osutab EKP väljajätmisettepanekule.

Muudatus 3

Artikli 1 lõike 3 punkt b

b) lõike 3 lõppu lisatakse järgmine lõik:

„Erandina lõike 3 esimesest lõigust võetakse käesoleva artikli lõike 1 esimese lõigu kohaldamiseks vajalikud seadused, määrused ja haldussätted vastu hiljemalt 31. detsembriks 2009. Liikmesriigid teatavad sellest komisjonile ja Euroopa Keskpannale”.

b) lõike 3 lõppu lisatakse järgmine lõik:

„Erandina lõike 3 esimesest lõigust võetakse käesoleva artikli lõike 1 esimeses lõigus **osutatud menetluste** kohaldamiseks vajalikud seadused, määrused ja haldussätted vastu hiljemalt 31. detsembriks 2009 **kooskõlas nendes menetlusnormides sätestatud tähtaegadega**. Liikmesriigid teatavad sellest komisjonile ja Euroopa Keskpannale”.

Selgitus — vaata arvamuse punkti 2.4

Muudatus 4

Artikkel 2

Käesolev määrus kehtib nõukogu määruse (EÜ) nr 974/98 ⁽¹⁴⁾ artikli 1 esimeses taandes määratletud osalevates liikmesriikides.

Käesolev määrus kehtib nõukogu määruse (EÜ) nr 974/98 ⁽¹⁴⁾ artikli 1 esimeses taandes määratletud osalevates liikmesriikides.

Määruse (EÜ) nr 1338/2001 artikli 6 lõikes 1 osutatud menetlustel on osalevates liikmesriikides artikli 6 lõike 3 teises lõigus osutatud mõju.

⁽¹⁴⁾ EÜT L 139, 11.5.1998, lk 1.

⁽¹⁴⁾ EÜT L 139, 11.5.1998, lk 1.

Selgitus — vaata arvamuse punkti 2.5
